

LBRIS | We know
books

Raul Sorin FÂNTÂNĂ

CUANTE DE LUMINĂ

Editura Aureo
Oradea 2026

CUPRINS

Cuvânt înainte de Pr. prof. dr. Ciprian Valentin Bîlbă	5
Capitolul 1 - Povestiri adevărate, cugetări și eseuri	18
Capitolul 2 – Epigrame	162
Capitolul 3 – Poeme	165
Mahjong	166
Mesagerul	167
Niște întrebări	168
Până la prag	169
Văd	170
Cât de târziu	171
E vremea	172
De-am fi atenți	174
Poate nu știi	175
Mă picuri, Doamne	176
Sindrom	177
Deschide-mi, iarăși, poarta!	178
Întregul eu	179
Bolta de lumină	180
'Elyon	182
Curând	185
Picături	186
Nu vreți să știți	187
Trimte-i înapoi	188
Pe-o stradă	190
Degeaba	192
Babel	193
Coji de înțelesuri	194

Mă-nvârt în cerc	196
Prea târziu	197
Am început să te găsesc	199
Epilog	200

Capitolul 1

Povestiri adevărate, cugetări și eseuri

Prima dată când m-au dus ai mei la bunicii din partea mamei, am ajuns la casa boierului Zaharescu, la Gura Vadului, unde tătaia era paznic la vie. Vreo doi kilometri spre dealuri de la Mizil.

Era noapte, târziu.

Greierii și lăcustele cântau cerului înstelat de vară. Luna era așa mare, încât nu era nevoie de lampă. A venit tătaia, de a deschis poarta. De fapt, o bucată de gard din șase leături, prinsă de stâlp cu un laț de sârmă ruginită.

Pe atunci oamenii nu furau.

Casa era luminată înăuntru de două lămpi cu petrol.

Mai târziu, după vreo trei ani, s-au mutat mai la sud, în satul Baba-Ana. Acolo, pe un loc dat de primar, mămaia a ridicat singură casa din cărămizi de lut și chirpici. Mai facuse vreo două, pe unde mai fuseseră înainte, prin Teleorman. Tătaia mergea la câmp, cu ziua, să aibă zahăr, grâu și porumb la iarnă. Doar la acoperiș au ajutat-o câțiva săteni pricepuți.

Fără bani.

Când ajungeam acolo, cum începea vacanța, mă descălțam și umblam cu picioarele goale prin curte. La început, umblam așa, pe marginea tălpii, că mă înțepa orice frunză. Mai apoi, nu mai simțeam nici găinații ce mi se lipeau printre degete. Spinii mi-i scoteam cu mâna și nu plângeam, că nu era nimeni să mă vadă.

Curtea era plină de găini și pui mărișori, lăsați de mămaia pentru vară, când veneam noi.

Și-apoi, tot la trei-patru zile, mai răsucea gâtul vreunui pui, fie pentru un borș cu ardei iute, fie pentru pui cu mujdei. Asta, înafară de cartofii cu usturoi, sau ciulamaua de ciuperci găsite de mămaia pe câmp, sub bălegarul uscat, când mergea la Mizil, la cumpărături și scurta drumul pe câmp.

Cam o dată la vreo lună făcea curat în bucătărie. Scotea afară Țoalele și dădea cu un terci de lut și bălegar de cal pe jos.

- Ieși, bre copile, afară, că pute!

Dar mie nu-mi putea niciodată. Plecam de acolo doar să nu las urme. Și încet, cu răbdare, luând în căușul palmei terciul, lăsa cu mișcări meșteșugite doar atât cât trebuia. Și bucătăria se făcea curată. Și mirosea ciudat, dar niciodată urât. Pentru mine.

Și, alteori, mămaia făcea pâine la țest. Și mâncam pâine caldă cu struguri sau pepene rece scoși din fântână, de mă dureau fălcile.

Îmi amintesc și acum mirosul acela, de pâine ruptă, după ce mămaia o binecuvânta, mulțumind lui Dumnezeu.

Apoi, se coceau dudele, de ploua pe jos cu ele. Dar mie îmi plăcea să mă urc în pom să le iau direct cu gura de lângă frunză.

Prima dată când m-a dus mama la Baba-Ana era soare, și cald, și frumos. Și mama - Ioana o chema - m-a ridicat spre cer, și nu îmi era frică - că eram în mâinile ei, și spunea: "Cristoase, ce mi-ai dăruit?" Asta în minte. Nu

îi mai știu fața. Doar în pozele alb-negru o mai văd, dar știu că era frumoasă. Mi-a spus tata.

Chiar și după ce mama a murit în accident, mergeam acolo vară de vară. Și, uneori, înăbușit, cosând pe panama, ori pe sac vreun buchet de trandafiri - ca să ne dea să ducem acasă când plecăm, să nu mergem cu mâna goală - mai scotea un oftat: "Neluța, Neluța, unde ești, draga mamei?" Lacrimile și le ștergea repede cu funda de la năframa de care nu se despărțea decât la culcare, când și-o dădea jos, înainte să se roage, seara, pentru noi toți. Doar atunci, pe întuneric, luminată doar de lună, am văzut pe furiș o singură dată că avea părul lung și frumos, legat în cozi în coroniță, pe care și le despletea, seară de seară.

Tătaia venea la apus, fie cu coasa, fie cu sapa la spinare. Mirosea a trup nădușit, dar îmi era drag mirosul acela. Și nu era dată să nu aducă fie câteva prune mari, coapte, de pe marginea drumului, fie doi-trei struguri de pe unde făcuse de pază. Și săream la gâtul lui, fericit în fiecare seară că îl văd. Niciodată nu ne-a spus că ne iubește. Dar așa de mult ne iubea, că îi simt și acum vibrația din voce, când - uitându-se la toți peste masă, spunea: "Oh, Doamne, bunule!".

Și spun în fața lui Dumnezeu că, aici pe pământ, acolo mi-a fost Raiul. (05.02.2016)

oooOOOooo

Cred ca eram în primul an de după ce ne-am luat.

Fusesem la mare și ne întorceam acasă, la Brașov.
Cum puteam alege, imi spune Ileana mea:

- Hai, să mergem pe la Mizil, la bunicii tăi!
Nu au fost la nuntă. Nu mă cunosc, nu îi cunosc încă. Să
ne vadă. Avem două ore până la următorul tren.

Am coborât la Mizil.

De la gară, până pe strada Fefelei erau vreo doi
kilometri.

Era călduț și o pătură gri de nori lăsa o boare de
vânt să miște macii de pe marginea drumului. Mirosea a
balegă proaspătă, de cal și a fum de cărbune. Pe ici, pe
colo, copii tuciurii se uitau întorcând capul. Eram, de bună
seamă, niște fețe noi.

Parcă nimic nu se schimbase din vremea copilăriei.
Doar drumul mi se părea mai scurt, iar casele mai mici.

Am ajuns lângă gardul verde, la numărul 13.
Podețul de peste șanț era înconjurat de flori de piatră de
toate culorile. În șanț, un pic mai încolo de podeț, era un
morman de lemne, aruncate în neoranduială. Poarta era
încuiată.

- Le-a tocmit nea Spirea, pentru la iarnă – ne
lămuri vecina de peste drum, fără să o întrebăm.

Își ițise capul peste gard, auzind cum lătra, din
curtea de peste drum, Băiatu'.

- Și coana Gica e plecată, la alde Marioara,
fata ei cea mare de la Cluj! – ne mai spuse.

Deci, mămaia nu era, nici ea, acasă.

Ne-am hotărât: am sărit gardul. Ileana îmi dădea
lemnele, iar eu le stivuiam unde știam că le era locul, în

curte, lângă cireș. Băiatu', din fundul curții se săturase să latre. Mă recunoscuse, într-un sfârșit.

După vreo jumătate de oră, terminasem. Făcusem și o mică grămăjoară din surcelele rupte din lemne, numai bune de aprins focul.

Ne-am mai uitat o dată la casa din lut și la curtea plină de flori și ne-am hotărât să plecăm.

Dinspre Mizil venea, mărunțel, tătaia, îmbrăcat în costumul brun închis, cu pălărie și baston. Mergea drept, un pic apăsător pe piciorul drept, unde îl durea de ani buni, genunchiul.

Cu câțiva ani în urmă, tanti Marioara venise cu unchiul Mihai de la Cluj cu vreo trei tuburi de cremă de import pentru reumatismul de la genunchiul lui tătaia. Făcuse rost cu greu de ele, că așa erau vremurile.

- Vezi, bre, tăticule, să te dai înainte de culcare, în fiecare seară. Pui în palmă și te ungi până intră în piele. Că se soarbe toată. Să vezi ce bine îți face! – îi spusese tanti Marioara.

După vreo săptămână, după masa de seară, unde tocmai "terminasem" un pui în mujdei de usturoi, cu mămăliguță și ardei copti, la taclalele de după, o întreabă tătaia:

- Bre, Marioară. Auzi, tataie? Buuună crema aia. Mi-a luat, bre, toată durerea. Nu mai simt nimica. Doar că se termină cam repede.

- Cum să se termine repede? Că ți-am adus până la anul, tăticule. – răspunse tanti Marioara.

- Vezi, mă? Ți-am zis să nu mai pui atâta în palmă. Îți umpluși palma cu cremă, de stăteai o oră să intre crema în piele – completă mămaia.

- Deh, bre. Eu așa înțelesei, când îmi zise Marioara să pun cremă în palmă. Apoi, deh. Oi aștepta acum până la anul – termină tătaia supărat, privind la palmele mari și aspre, obișnuite cu munca.

Iar noi, cu tanti Lia, Doinița și nenea Titi, ne țineam cu mâinile de burtă, râzând.

Și, cum spuneam, tătaia venea spre casă. Purta ochelari cu multe dioptrii, așa că irisul i se vedea mare de tot.

- Iaaa, uite, ia! Raule, tu ești. Și frumoasa asta o fi alde soția ta. Frumoasă, bre, frumoasă! Cum îmi zise Lia, că fuse la nuntă. Să ai grijă de ea, tataie, să va iubiți! – ne vorbea cu drag, tătaia, în stradă.

- Iaaa, uite, ia! Doaaamne, bunule! – zise tătaia, văzând stiva de lemne, aranjată frumos în curte. M-am rugat tot drumul de la Adunare, până acasă: Doaaamne, cum o să duc eu singur lemnele în curte? Că mamă-ta mare e la Cluj, la Marioara. Și, uite, bre, că m-a auzit! Mulțumescu-Ți, Doamne, că m-ai ascultat!

Ne-a sărutat și am plecat.

Ne-a urmărit, până am făcut la dreapta, spre pod.

Eram, amândoi, tăcuți, martorii unui mic miracol. Tocmai alesesem - în ziua aceea, nu în alta, din două trenuri, într-un răstimp de două ore, să facem o vizită la bunici. Pentru prima dată de ani de zile, mămaia era plecată din Mizil, tătaia era singur, iar în ziua aceea

căruțașul tocmit îi vărsase lui tătaia un car plin cu lemne ce trebuiau duse în curte. Iar el se întrebase: "Doamne, bunule? Cum să duc eu, singur, grămada aia de lemne ce mă așteaptă în șanț?".

oooOOOooo

Avea Ioana vreo 12 ani. Vara.

Bătea un vânticel ce tăia căldura de peste zi.

Pe trotuarul dinspre str. Nicolae Iorga, la marginea Parcului Central, un tânăr închiria patine cu rotile. Îmi spune Ioana:

- Tatiii! Vreau și eu!

- În regulă - îmi zic.

În timp ce Ioana alegea perechea de patine, mă uit la Ileana, Ileana se uită la mine și îmi zice:

- Bine, am înțeles. Ia-ți și tu.

- Aș dori și eu o pereche - zic omului.

- Pentru dumneavoastră? - mă întreabă, zâmbind, măsurându-mă din priviri.

- Îhîm.

Le iau, o las pe Ioana în grija mamei și imi iau viteză. Încă nu era interzis în parc patinajul pe rotile, datul cu bicicleta și cu skateboardul. Cum îmi place viteza, mi-am adus aminte când patinam pe gheață - că asta nu se poate uita, ca și schiatul - și m-am avântat. Simțeam mirosuri amestecate, așa cum este când alergi în viteză: flori, frunze, tutun.

Din toate zgomotele, acum auzeam doar ciripitul vrăbiilor și mierla, de undeva din parc. Vântul îmi şuiera pe la tâmpile, când îmi bătea din față. Fac un 33, merg cu spatele, toate ca în urmă cu ceva ani. 25?

După vreo două ture, coborând pe trotuarul în pantă, mă apropii în viteză de o pereche mai plinuță, cam de vreo cincizeci de ani, braț la braț. Și o aud de departe:

- Uite și la asta. părul alb și nesianos. Unii chiar că nu au jenă.

Brusc, am coborât pe pământ și m-am uitat în jur. Toți pe roți aveau până la 25 de ani. Și totuși, acolo, chiar că nu aveau jenă. Chiar că mă simțeam bine.

Mă apropii de Ileana:

- Auzi? Ți se pare că-s aiurea?.
- Ce-ți veni? Te doare ceva? - mă întreabă.
- Nu, doar mă simt minunat!
- Atunci, simte-te bine. Vârsta nu are nici o

legătură cu ce faci tu acum.

Și m-am avântat.

Încă vreo trei ture mari în viteză, trecând, doar așa, dinadins pe lângă perechea ce se mișca greoi chiar și la vale.

Au trecut vreo 10 ani. 13? Ce m-aș da cu patinele. De fapt, ce mă împiedică? (2014)

oooOOOooo

Simt - și nu numai eu - că trăim vremuri tenebroase în deplina lor măreție.

Răul nu se mai poate localiza.

Un întuneric spiritual cuprinde ca o ceață densă lumea. Nimeni nu te împiedică să dai din brațe, dar numai cei apropiați te văd.

Poți să strigi în voie, dar sunetul tău se estompează undeva lângă tine, iar cine îl aude, nu știe de unde vine, pentru că nu te vede.

Poți și să cânti, dar vei bucura doar câțiva apropiați.

Poți fi fericit, supărat, beat, lovit, îndrăgostit, mort, credincios, criminal. Glasul tău, privirea ta, mizeria, sau curăția ta, mirosul tău se văd și se simt doar aproape.

Poți fura, sau ucide. Doar cei de la locul faptei se sesizează. Restul rămân impasibili sau, în singuratarea lor, speriați.

Iar cel care suflă, împrăștiind cu o neagră înțelepciune ceața asta, îți oferă mijloacele să arăți - nu firea ta continuă, nu plânsul tău jelit, nu starea deplină de fericire, nu mișcărilor tale și cadrul bucuriei sau tristeții tale, ci - clipe.

Clipe de zâmbet.

Clipe de lacrimi.

Clipe de tristețe surprinse în poză.

Clipe de fericire.

Flash-uri de "like" semănând impresii, dar având sau nu vreo semnificație. Fapte ce se consumă în clipe, dar nu trăiri intense, de durată.

Și, când - adunând cu nesaț piesele-clipă de puzzle ce crezi că definesc un om - ajungi să tragi o concluzie,

iubind sau nu rezultatul, te trezești cu un răspuns de o clipă sau cu niciunul. Căci și tu, și el, trăiți într-un "acolo", fără să vezi, să auzi, să miroși, să mângâi "dincolo".

Și – nu-i așa? - este obositor și riscant chiar și să vrei să te muți în altă zonă de ceață. Iar, pe celălalt, regula clipei l-a corupt. Așa înțelege el.

Și atunci, cei ce au prins și vremurile fără ceață, văd și înțeleg. Ceilalți, nu.

Și degeaba vrei să le povestești despre dimensiunea unei iubiri, sau a unei uri, până unde pot ele răzbate, cât pot dura și că acestea nu au timp, ci doar intensitate și direcție. Că ele - ambele - nu se rezumă la a poseda și la a îngrădi libertăți, ci la a rezona pozitiv sau negativ oriunde.

Degeaba.

Și este atât de dureros să rămâi cu mâna ținând opaițul tău de lumină pentru cei un pic mai depărtați de zona ta de ceață.

Că poate, poate. (08.08.2016)

oooOOOooo

Ca să nu spun că "pe vremea mea", prin anii 80 se mai găseau la librării, cu rare ocazii, cărți bune, de autori străini și români. Aflam de la vânzătoare - care citeau și ele, între doi clienți - că "bagă carte bună" și mergeam să cumpăr. Veneau la pachet cu 2-3 cărți nevandabile, dar ce conta? Cumpăram și citeam. Iar cărțile bune erau primite în casă și în suflet, ca niște rarități - ce și erau.